

Miljøvernminister Erik Solheim
miljovernministeren@md.dep.no

Oslo, 29.09.11

Bekymring for deltakelse i lokal forvaltning

Naturvernforbundet er representert i rådgivende utvalg for flere verneområder, men fra enkelte steder kommer det nå bekymringsmeldinger om at våre lokale folk ikke får delta i utvalgene eller at det er vanskelig å delta på grunn av ressursmangel.

Ofte er det Naturvernforbundets medlemmer som har foreslått vern, gjort registreringer og arbeidet aktivt for vernevedtaket, men de inkluderes ikke automatisk i de formelle forvaltningsorganene i ettertid. De frivillige organisasjonene må ofte velge felles representanter. Dette er gjerne organisasjoner med ulike ståsted og ikke minst prioriteringer. Det er svært viktig at vi som setter biologisk mangfold øverst er representert i utvalg som skal gi innspill til forvaltningen av områder som er vernet nettopp for å ta vare på naturverdiene. Naturvernforbundet driver aktivt opplæringsarbeid for folk som er involvert i lokal forvaltning og legger blant annet vekt på formidling til lokalbefolkningen, noe vi mener er viktig for at lokal forvaltning faktisk skal være demokratisk. Vi har blant annet arrangert to åpne seminarer om lokal forvaltning, og nylig ferdigstilt et hefte med innføring i ordningen og tips til hvordan man kan bidra.

Det andre problemet er at det er ressurskrevende å delta i slike prosesser. Ofte er møtene på dagtid, noe som gjør det vanskelig å delta når det ikke finnes noen form for møtegodtgjørelse. For næringslivet er slik deltakelse en del av arbeidet, mens vi og andre organisasjoner gjør det på frivillig basis. Dette har vi også spilt inn tidligere i arbeidet med ordningen for lokal forvaltning.

Det blir etablert utvalg og styrer for mange områder i tiden framover, og derfor mener vi at det er viktig å ta tak i dette nå. Vi anser det som nødvendig at Naturvernforbundets representanter gis mulighet til å få reell medbestemmelse i disse viktige prosessene for å bidra til å sikre biologiske verneverdier i verneområdene.

Innspill fra Naturvernforbundets representanter lokalt

- Når Naturvernforbundet ikke sitter i utvalg vil vi kun ha kontakt med styret gjennom klagesaker. Dette gir oss en utelukkende negativ rolle, og mindre mulighet til å være konstruktive. Det er også problematisk fordi klagebehandlingen ofte går sakte. Hvis vi klager og ber om oppsettende virkning må det kalles inn til styremøte. Noen ganger skjer det ikke, og klagen behandles først etter at tiltaket er gjennomført. Fordi Miljøverndepartementet ikke ønsker å blande seg inn i den lokale forvaltningen, har vi liten eller ingen mulighet til å påvirke disse avgjørelsene.
- Naturvernforbundet er ofte alene om å kunne representere biologisk mangfold med et naturvernfaglig utgangspunkt, og kan derfor ikke erstattes av andre organisasjoner i slike prosesser. Dette burde tilsi at vi blir representert der vi har folk med vilje og kapasitet, særlig med tanke på at utvalgene er relativt store og som regel dominert av andre interesser, gjerne næringspolitiske aktører med langt større ressurser.
- Det er svært uheldig dersom tildelingen av plasser i utvalg skaper splid blant frivillige organisasjoner som er opptatt av natur og friluftsliv. Det er en fare for dette når for eksempel kun Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) får tildelt plasser. FNF inkluderer over 20 forskjellige organisasjoner og kan ikke erstatte Naturvernforbundets fagområder. Andre organisasjoner i FNF og Naturvernforbundet kan derimot utfylle hverandre og representerer hver for seg viktige fagområder som må finnes i forvaltning av verneområder i Norge.

- Det er urovekkende at de som har kjempet for vern holdes utenfor, mens motstanderne og tunge næringspolitiske aktører kommer inn. Hvis et vernevedtak betyr at området skal styres av de som var mot vern, og at de som har størst verneinteresse ikke får delta, er det svært problematisk.
- Utelukkes vi ved førstegangsoppnevning, er vi redd at det vil fortsette på samme måten.

Eksempler

Reinheimen nasjonalpark

Det er i ferd med å bli etablert et rådgivende utvalg for Reinheimen nasjonalpark, og Naturvernforbundet har spilt inn at vi ønsker en plass i utvalget. Her ser vi som et av flere steder at Naturvernforbundet konkurrerer med DNT og Norges Jeger- og Fiskeforbund. Disse tre organisasjonene har ulikt fokus og representerer ulike interesser. Det er kun Naturvernforbundet som har biologisk mangfold som hovedfokus.

Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat

Naturvernforbundet ble ikke invitert med i forvaltningsutvalget for området til tross for at vi var mye involvert i verneprosessen. Årsaken var at kommunene ikke ønsket det, selv om vi signaliserte tidlig at vi ønsket en plass i utvalget. Med unntak av en person er det for øyeblikket bare personer som var kritiske til hele vernevedtaket i utvalget.

Trollheimen landskapsvernområde

Naturvernforbundet er ikke invitert med i utvalget. Sammensetningen er som følger: 2 DNT-lag, 3 reiselivsorganisasjoner, 5 primærnæringsorganisasjoner, Kraftregulantene, FNF (2 rep.) og Norges Jeger- og Fiskeforbund. Naturverninteressene er altså samlet i én paraplyorganisasjon (FNF), i motsetning til for eksempel sauebøndene som har representanter fra tre organisasjoner. Fra FNF Møre og Romsdal er det FNF-koordinatoren som har plassen. Det ser ikke ut som at størrelsen på utvalget er et problem, men at vi er uønsket.

Ormø-Færder landskapsvernområde

Forvaltningsplanen for området er på høring nå, og kommunene foreslår å ikke opprette rådgivende utvalg nå. Dette begrunner med at kommunikasjonen mellom administrasjon i de to kommunene har vært god uten rådgivende utvalg, og at siden det er så mange og ulike brukerinteresser, vil det være et problem med representasjonen i et utvalg, i tillegg til at et utvalg er ressurskrevende. Naturvernforbundet mener at flere av disse poengene nettopp er grunnen til at det bør opprettes rådgivende utvalg, og mener at det er urovekkende dersom slike holdninger finnes mange steder.

Naturvernforbundet ber om at:

- Vernemyndighetene snarest må etablere ordninger som sikrer tilfredsstillende representasjon og muligheter for reell medbestemmelse for å ivareta både friluftsinnteresser, biologisk mangfold og bevaringsbiologiske aspekter i forvaltning av verneområder i Norge.
- Det settes av midler til møtegodtgjørelse og andre utgifter frivillige organisasjoner måtte ha i forbindelse med deltakelse i rådgivende utvalg. Det bør også kartlegges om det skal gjøres andre tiltak for å oppnå dette.

Med vennlig hilsen

Lars Haltbrekken
Leder Naturvernforbundet